

Bijlage 3: Het burgerschapsmodel

Inleiding

Mensen met een handicap vormen nog steeds een zeer kwetsbare groep in onze samenleving. Uit de klachten die worden ingediend bij het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding is onder meer gebleken dat discriminatie van personen met een handicap een veel voorkomend fenomeen is.

Huisvesting, openbare gebouwen, openbaar vervoer,... zijn vaak niet toegankelijk voor personen met een handicap. Ondanks de getroffen maatregelen om de participatie van de personen met een handicap in onze samenleving te vergroten, slaagt men er niet in om de vooropgestelde doelen te realiseren.

Toegang tot gebouwen, deelname aan activiteiten, deelname aan het beroepsleven,... dit zijn slechts enkele voorbeelden waarbij er sprake is van ontoegankelijkheid.

De voorbije jaren hebben personen met een handicap enorm gestreden om basisrechten op te eisen en meer gelijkheid te bereiken in de samenleving. Dit alles heeft geleid tot het Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap, aangenomen door de Verenigde Naties. Dit verdrag werd door verschillende landen geratificeerd en trad ook in België in werking in 2009.

Definitie burgerschapsmodel

Het burgerschapsmodel is een inclusief sociaal model, waarbij de klemtoon ligt op de mogelijkheden, de individuele vaardigheden, de persoonlijke autonomie en de sociale solidariteit. Dit model vertrekt vanuit het principe dat personen met een handicap volwaardige burgers zijn met gelijke rechten. Centraal in dit model staat 'de kwaliteit van het leven'. Daarnaast zijn er ook een aantal waarden die het burgerschapsmodel kenmerken, namelijk: volwaardig burgerschap, keuze en controle, kwaliteit van het bestaan en ondersteuning.

Dit burgerschapsmodel houdt tevens in dat personen met een handicap de eigen mogelijkheden maximaal moeten kunnen ontplooiën en de regie van hun leven terug in eigen handen moeten nemen. Ze moeten de kans krijgen om deel te nemen aan het gewone leven op alle levensdomeinen. Initiatieven die bijdragen tot het versterken van de persoonlijke autonomie en de zelfsturing, dienen nog verder uitgebouwd te worden.

Centrale waarden in het burgerschapsmodel

Volwaardig burgerschap: Personen met een handicap worden gezien als volwaardige burgers van onze samenleving. Dit wil zeggen dat ze dezelfde rechten en plichten hebben als alle andere burgers van onze samenleving.

Keuze en controle: Net zoals al de andere burgers hun leven zelf richting kunnen geven en zelf kunnen bepalen, moeten ook de personen met een handicap deze kans krijgen. Zij moeten zelf de regie hebben over hun leven en zelf controle uitvoeren over hun eigen bestaan.

Kwaliteit van bestaan: Ook personen met een handicap hebben recht op een kwaliteitsvol bestaan. Zij moeten met andere woorden zelf vorm en inhoud kunnen geven aan hun bestaan, zoveel mogelijk een bestaan kunnen leiden onder gewone omstandigheden door bijvoorbeeld woningaanpassingen te voorzien en hun leven zodanig kunnen inrichten dat ook personen met een handicap tevreden zijn met hun eigen bestaan.

Ondersteuning: Mensen met een handicap zijn vaak niet in staat om zelf hun leven in te richten, zelf keuzes te maken en controle uit te oefenen over hun eigen bestaan. Zij moeten daarin ondersteund worden. Die ondersteuning kan de persoon met een handicap krijgen van verschillende personen, organisaties en andere professionelen. Hierbij verwijs ik naar de vijf concentrische cirkels. Elk van deze cirkels stelt een partij voor die een rol kan opnemen in de zorg en ondersteuning van personen met een handicap. Deze vijf concentrische cirkels werden eerder al uitvoerig besproken in het onderdeel over de Persoonsvolgende financiering.